

ABONAMENTUL:

PE AN 3 COR. 20 FIL.
 „¹/₂” „ 1 „ 60 „
 „¹/₄” — „ 90 „

ÎN STREINĂTATE:

PE AN 6 FRANCI.
 „¹/₂” „ 3 „
 — 0 —

Numeri singuratici se vând
 în Cluj cu 5 fileri, într'alte
 locuri cu 6 fileri.

RĂVAȘUL

INSERTIUNILE

se plătesc după mări-
 mea locului ce ocupă;
 fiecare cm. □ costă o-
 dată 10 fil., de 2 ori
 8 fil., de 3 și mai multe
 ori 6 fileri.

ADRESA:

„RĂVAȘUL”
 CLUJ. — KOLOZSVAR
 6 JOKAI-UTCZA 6

Redactor resp.: BASIL MOLDOVANU

Apare în fiecare Sâmbătă

Proprietar-editor: Dr. E. DĂIANU

METROPOLIȚII ROMÂNI

E vorba să ne maghiarizeze toate scoalele; ca să nu mai fie în țeară decât scoale ungurești. E vorba ca și religiunea, sfânta lege a părinților noștri, să se învețe în scoale în limba ungurească. Așa ar voi șoviniștii, cari vor să facă Unguri și din petri. De aceea s'a alcătuit un plan nou de lege, numit »despre reformarea învățământului«, — dar mai drept i-s'ar putea zice »despre maghiarizarea învățământului«.

Nu trebuie să ne spăriem așa iute, cu una cu două scoalele noastre nu ni se pot lua. Noi avem scoale bisericesti; adică la noi numai *biserica* ține scoale. Apoi dintre toate așezămintele din lume și dintre oameni, singură biserica are *menire* și *poruncă* dela Dumnezeu să învețe pe oameni. Căci bisericii, și numai bisericii i-s'a dat poruncă, dela Domnul nostru Isus Christos de a *învăța* pe oameni. Apostolilor, — ear nu dirigătorilor lumesti, nici împăraților, nici ministrilor, nici fișpanilor, nici inspectorilor, — ci numai apostolilor și urmașilor lor le sună porunca lui Isus Christos: *Mergeți și învățați toate popoarele*.

Ține și statul scoli, țin și comunele, țin și alții scoli; pot să țină. Dar biserica are cel mai sfânt drept și cea mai mare datorință de a ținea scoli. Mai sfânt drept și mai mare datorință decât ori-cine altul în lume.

De aceea biserica a ținut, ține și va ținea scoli, în tot locul și în toată una vreme. Ea a întemeiat scolile; sub aripile și scutul ei de mamă s'au dezvoltat și au înflorit scolile. Așa a fost în trecut, și așa va trebui să fie și în viitor. Dacă puterea ce o are acum statul în mână ar opri biserica de a ținea scoli în forma de până acum, va fi rău; dar ea trebuie să ție scoală în altă formă, în ori ce formă, dar trebuie să ție scoală și să învețe popoarele . . .

De asta e acum vorbă, ca statul să iee dela biserică dreptul de a ținea scoli în forma de până aci. Pentru că scolile ce le ține și susține biserica noastră românească, sunt creștinești și românești, și asta nu le place, celor ce ne uresc pe noi, Românii și creștinii de noi!

S'a chemat zilele trecute un sfat de oameni aleși la Budapesta, care se cearnă planul cel nou despre maghiarizarea scoalelor. Au fost mulți chemați, dar puțini aleși. Intre cei mulți au fost numai doi Români, dar aleși Români, Metropoliții noștri: I. P. S. Lor Dr. *Victor Mihalyi*, metropolitul unit dela Blaj, și *Ioan Mețianu*, metropolitul neunit dela Sibiu. Singuri acești doi bărbați au spus pe față și cu curaj bărbătesc, că planul cel nou e rău, și e primejdios. Drept, că spusele I. Preasfințiilor Sale

nu va fi ascultat, dar trebuie să ni-le însemnăm noi, din inima cărora au fost scoase și să ne întărim credința prin ele.

Eată, de pildă, cam ce a spus în sfatul din Budapesta Metropolitul *Ioan Mețianu*:

Când, mult onorată anchetă, în virtutea pozițiunii și a chemării mele, conform înaltelor datorițe, ce le am, mă pregătesc a-mi face observările referitoare la chestiunea ce ne preocupă, o fac în reprezentanța bisericii răsăritene ortodoxe române, care biserica a înființat și susține aproape 2000 de scoale, care în edificiile scolare și pentru prevederea aceluia cu cele trebuincioase a investit milioane, și care în raport cu starea materială a poporului pentru susținerea școalelor an de an contribuie cu sume enorme.

O fac mai departe ca fiu credincios al patriei, în care aș dori, ca bunăînțelegerea frățească atât de mult trebuitoare între diferitele popoare ale țerii, să o ved neclintit stabilită și asigurată pentru toate timpurile.

...în presara acelei zile mari și de adânc înțeles, în care aproape cu 1900 de ani înainte de aceasta, Domnul cu puterea Sfântului Său Duch a trimis în lume pe Apostolii săi, ca *tuturor oamenilor* să le propovăduiască Cuvântul pe *limba lor proprie*, eată cu mulțămărită bucuros ascultând invitarea Escelenței Sale, am venit în mijlocul Domniilor Voastre, ca față de proiectul de lege, ce ne stă înainte, să dau în general expresiune temerilor mele isvorite din sentimentul meu religios și din cel mai curat patriotism.

Motivarea proiectului susține, că nu este de lipsă și nu ar fi nici motivat, ca comunele și confesiunile *patriotice* să fie lipsite de dreptul lor de a înființa și susține școale.

Declarațiunea aceasta indirect conține în sine constatarea, că în patria noastră *ar putea să existe și confesiuni nepatriotice*.

Adânc întristat am cetit aceste cuvinte ale motivării, mult onorată anchetă, căci eu unul nu pot crede, că în aceasta țară, ar putea să existe și vre-o confesiune nepatriotică și fiind-că în speșial credincioșii bisericii mele consideră iubirea patriei între cele dintăiu virtuți și astfel o urmează. Nu pot să trec cu vederea aceea — de bună-seamă neintenționată — greșală a motivării, că pe fii români ai acestei țeri consecvent îi numește «*valachi*», deși toate legile în vigoare ale patriei noastre cunosc numai «*popor român*», nu «*popor valach*».

Trecând acum la însuși proiectul din întrebare, înainte de toate trebuie să dau expresiune convingerii mele, că acest proiect de lege cu desevărșire scoate afacerea scolară din cercul de competență al autonomiilor confesionale și nu le lasă confesiunilor decât numai datorința, se contribuie și dinsele materialicește la susținerea școalelor elementare. *Prin aceasta se scoate din vigoare nu numai §-ul 8 al art. de lege XX din 1848, dar' chiar și §-ul 3 al legii fundamentale art. IX din 1868, care declară, că credincioșii gr-orientali sunt îndreptățiți a dispune independent în afacerile lor scolare.*

În decursul multor sute de ani școalele confesiunilor singure au propagat cultura, au isvorit iubirea patriei, și mai virtos istoria statului nostru dovedește, că autonomiile confesionale nu au slăbit, ci au întărit patria. Chiar în zilele noastre acest sfânt interes pretinde și autonomia credincioșilor romano-catolici din patria noastră.

Nu sunt așadar numai fără scop, dar sunt de-adreptul păgubitoare acele dispozițiuni ale proiectului de lege, cari iau din mâinile confesiunilor afacerile disciplinare, precum și instituirea învățătorilor, statorirea limbii de propunere și în parte a planului de învățământ, propunerea religiunii în partea referitoare la limbă, apoi cvalificarea învățătorilor, — și drept aceea, adresez Escelenței Sale Domnului ministru de culte și instrucțiune

publică, rugarea, binevoiască chiar și din acest punct de vedere să *retragă proiectul de față* și la compunerea unui eventual nou proiect să binevoiască a lua în dreaptă considerare aceste observări.

Dar și de altfel proiectul de sub întrebare se află în contrarietate cu principiile fundamentale ale științei pedagogice atunci, când nu statorește ca țintă finală a școalei aceea măsură a culturii generale omenesti, care este potrivită a da patriei cetățeni religioși morali, cinstiți și folositori, ci îi pune ca scop învățarea desevărșită a unei limbi, în cazul de față învățarea *limbei ungurești*.

Pedagogicește și didacticește este, Onorată anchetă, imposibilitate să declari prin lege, că limba de propunere în cutare școală elementară să fie spre pildă cea românească, dar' scopul școalei să fie acela, ca elevii instruiți românește să-și însușească cu desevărșire limba maghiară.

Acest contrast pedagogicește imposibil dovedește, că la compunerea proiectului din întrebare, nu a servit ca îndreptar știința pedagogică întemeiată pe adevărurile vecinice, ci considerațiuni de altă natură. Cu întristare am esperiat aceasta, Stimaților domni, căci după modesta mea părere, cel ce pune creșterii alte scopuri, decum le pretinde rațiunea spriginită de știință dobândită prin experiențele veacurilor, acela *vatemă legile vecinice ale firii și aceasta în totdeauna a mar se răsbună*.

Nu a fost și nici nu poate să fie popor în lumea aceasta, care să vorbească desevărșit două limbi. Indivizi pot să vorbească perfect două ori mai multe limbi, dar *popor cu două limbi nu cunoaște istoria neamurilor*.

Nu mă tem eu, că în urma acestui proiect de lege *națiunea mea va peri*, căci eată motivarea proiectului ne spune, cum în scoalele Irlandei sute de ani a stăpănit limba englesă și poporul irlandez totuși n'a perit, ci mai vartos acest mititel popor cu o statornicie aproape fără păreche în istoria omenimei se luptă pentru naționalitatea sa cu cea mai mare putere politică din lume și această putere de lumi cuceritoare nu este în stare să nimicească naționalitatea poporului irlandez.

Scoala numai luminează poporul, nu-l nimicește. —

Nu mă tem eu așadar, că în urma acestui proiect de lege *națiunea mea va peri*, dar nutresc dureroase temeri pentru fericirea patriei iubite, și așa cu insistență Vă rog Stim. Domni, îmbrăcați țeara în haina iubirii frățești între popoare, și fericirea ei va prospera.

Proiectul de sub întrebare stabilește pensul școalei de stat elementare și dispune, că același pens trebuie să-l absoalve și scoala confesională elementară. Pe de-asupra însă și deodată cu aceasta, școalei confesionale nemaghiare i-se impune și datorința de a instrui astfel pe elevii săi, ca după cei 6 ani ai școalei de toate zilele să-și poată exprima ideile în limba ungurească curat și precis, să cetească fluent, să scrie corect și să socotească în limba maghiară.

Intre astfel de împrejurări școala elementară nemaghiară ori va da elevilor săi instrucțiunea limbii maghiare, precum o pretinde proiectul din întrebare, dar atunci trebuie să neglige câștigarea celorlalte cunoștințe și prin aceasta va crește indivizi știutori de limba ungurească, dar' în celelalte incultți și lipsiți de temeiul moralității câștigate prin cunoștințe; ori însă va pune pond pe câștigarea cunoștințelor trebuincioase, dar' atunci în instruirea limbii maghiare nu va putea implini datorința ce i-se impune. Eu însă, Mult Stim. Domni, așa cred, că mai mare trebuință are patria de cetățeni religioși, morali, cinstiți și folositori, și așa fi în stare să dovedesc, că iubirea de patrie nu are a face cu cunoașterea ori necunoașterea vre-unei limbi.

Stranie impresiune face asupra mea și §-ul 13 al proiectului de față, care dispune, că atunci, când 20% dintre elevii unei școale nemaghiare ar avea ca limbă maternă limba maghiară, în

casul acesta și limba maghiară are a se folosi ca limbă de propunere.

Dispozițiunea aceasta nu numai că vatămă dreptul susținătorului școlii de a statori însuși în școlile sale limba de propunere, care drept îl recunoaște chiar și proiectul din întrebare, dar și pedagogicește crează stări imposibile.

Cum se va putea aceasta esecuta, onorată anchetă? Invățătorul va propune materialul de învățământ pentru cele 20% în limba ungurească, celorlalți elevi va propune același material de învățământ spre pildă în limba românească; el așa-dar în decursul unui an școlar va trebui să absoalve un pens de două-ori atât de mare, ca școlile cu limba de propunere ungurească, sau mai bine zis același pens va trebui să-l absoalve de două ori. Sunt de convingerea tare, că toți bărbații de școală vor afla lucrul acesta imposibil.

Este lucru curios pentru mine și aceea, că progresul învățământului în școală are să-l constate *solgăbirăul*, de unde eu așa știu, că astfel de competență nicăieri în lume nu li s'a recunoscut organelor administrațiunii politice, și într'adevăr știu, că nu este lucru corect a declara prin lege de pedagogi ex officio în patria noastră pe funcționarii administrativi.

Proiectul pretinde, ca la examenul de calificare candidatul să facă examenul în limba ungurească și din acele studii, pe cari în institutul pedagogic le-a învățat spre pildă românește. Aceasta într'adevăr înșamnă, că îndată după-ce proiectul de față va deveni lege, *să închidem toate preparandiile nemaghiare*, căci toți câți am umblat la școală, știm prea bine, că elevul nu este în stare să facă examenul din cutare studiu decât numai în limba aceea, în care i-s'a predat și a învățat acel studiu.

Se invederează din toate acestea, Mult on. anchetă, că eu numai pentru aceea nu pot să primesc proiectul din întrebare, fiindcă taie adânc în autoritatea bisericească, dar nu pot să-l primesc nici din motive pedagogice, pe cari — sunt convins — nici însuși Escelenția Sa Dl ministru nu le va putea contesta cu desăvârșire.

Chiar și din punct de vedere administrativ proiectul de față va crea stări imposibile. Școlile confesionale pe viitor le va administra autoritatea confesională; le vor administra: ministrul, comisiunea administrativă, *solgăbirăul*, inspectorul regesc, inspectorul școlar, și este foarte de temut, că sub greutatea atâtor administratori, școala va sucumba cu desăvârșire.

Sunt însă cu toată hotărârea în contra acelor dispozițiuni ale proiectului din întrebare, prin care se pretinde ca în școlile cu limba de propunere ungurească și religiunea să fie propusă în limba maghiară, nu în limba confesiunii respective. Aceasta nu mai este afacere școlară, ci este afacere bisericească.

Bisericile ortodoxe răsăritene sunt biserici naționale și chiar legile fundamentale ale patriei recunosc biserica mea ca biserică greco-orientală română. Nu numai limba liturgică, ci limba dătătoare de viață este pentru aceasta biserică limba românească. Fiecare confesiune propovăduiască cuvântul lui Dzeu în limba sa proprie, și nu este putere în lumea aceasta, care ar putea să silească biserica mea a-și părăsi limba, căci prin aceasta ea înșuși și-ar *enuța sentința de moarte*. Vom vesti deci cuvântul lui D-zeu elevilor noștri în limba românească și în aceasta limbă îi vom învăța să laude pe Domnul, să sevășească fapte bune și să-și iubească patria ungară, și așa cred, că în această nisuință a noastră frații noștri maghiari nu ne vor pune pedeci, ci sprigin ne vor da.

Câteva zile după aceea — sfatul a ținut săptămâni — a vorbit și Metropolitul Mihályi dela Blaj tot în potriva planului celui nou. Nu avem întregă vorbirea Metropolitului nostru din Blaj. Știm însă că și aceasta a fost la locul seu, căci arătat-li-s'a celor volnici, cu legea amână, și limpede, că pe greșită cale pornesc.

Cinste și laudă li-se cuvine Metropolitului iubiți, cari ca adevărați Păstori au apărut cu bărbăție drepturile bisericești și turma încredințată păstoririi Lor. Cinste și laudă, că ei singuri au avut curagiul să spună adevărul pe față, cu vrednicie, cu bărbăție și verde românește. Dragostea tuturor Românilor îi împrejmuiește și roagă pe Dumnezeu să-i țină la mulți ani spre binele bisericești și a neamului.

Nu știm ce va fi până în urmă din noul plan. De se va face lege din el, vor trece 4—5 ani până ce legea s'ar pune în lucrare. Până atunci vom mai vedea ce avem de făcut.

Acum însă ne închinăm cu cucernicie înaintea Metropoliților Români și cu cinste îi salutăm pentru cuvintele frumoase ce le-au rostit întru apărarea dreptății!

Alcoholismul.

În depărtatul Răsărit își măsoară puterile două împărății: Rusia și Japonia. Rusia, o țară puternică europeană și Japonia, o țară asiatică, care în privința culturii, averii și a tăriei brațelor până acum se socotea un pitic față de uriașul dela Nord. Acolo se luptă o țară creștină, dar cu puțină credință, fără încredere și fără nădejde și în urmărire fără de adevărat curaj, cu o țară păgână, însă plină de viață, căci locuitorii ei deși cred greșit, dar cred. Muscalii, pe cari falsa civilizație i-a îmbătrânit și lăngezit, se luptă cu Japoniezii plini de vioiciune și foc tineresc. Acolo se luptă un popor înrolat sub steagul materialismului și dornic de plăceri cu un popor ideal, a cărui viteaz general Togo, plecând în luptă nu s'a gândit la cele trecătoare, la averea și familia sa, ci ridicându-se preste toate, și-a dăruit întreaga avere țării sale, iar soției i-a poruncit, ca o literă să nu-i scrie, până ce el va fi pe câmpul de luptă. Lupta e crâncenă. Cad cu miile și de o parte și de alta, dar Goliat în toate locurile a trebuit să se retragă dinaintea lui David, secerând biruință istețimea și curajul aproape de necrezut al Japoniezilor.

Ori cât ne doare însă și ne înfioară părăiele de sânge, ce se varsă în depărtatul Răsărit; ori cât de mult ne înduioșază soartea amară a văduvelor și orfanilor, cum și lacrimile părinților, fraților și a neamurilor pricinuite de războiul dintre Muscali și Japoniezi și ori de câtă tristețea ni-s'ar umplea inimile, cugetându-ne la crâncenul corbilor pe deasupra pustiului jalnic, ce rămâne în urma armelor ucigașe: totuși nu ne ocupăm cu acest război. E prea departe de noi. Ș'apoi la noi acasă încă curge crâncen război, care zilnic își culege bogata sa pradă. Războiul dela noi nu ni-se pare așa de înfiorător, pentru-că nu vedem sânge, pentru-că deodată nu cad atâția dar în urmările sale e tot așa de trist, ca și un război, ce se poartă de două puteri dușmane. De cât acesta însă e mai rușinos, căci biruitul nu cade lovit de arma dușmanului, ci istovit de patimile sale și averea și drepturile sale nu i-le ie nime cu tăria, ci însuși le întinde de bună voie dușmanului său.

Acest război nefericit îl poartă *patimile beuturii în potriva noastră*. Nu-i de ajuns, că dușmanul din afară ne scurtează în drepturile noastre, că trebuie se jertfim mult, fără ca se ni-se dee cât de puțin, că suntem de batjocură și că suntem scoși mai din toate locurile, ci suntem așa nepricepuți, cât noi înșine ieșim, fără de a ne împinge cineva, din casele noastre, din moșia noastră și pe lângă acestea ne mai și facem de ris.

În războiul ce-l poartă doi dușmani glonțul și sabia nimicesc, povățuite fiind de mâni dușmane, în războiul *alcoholismului* omul, care voiește să trăiească, să fie cinstit și să aibă cele trebuincioase, el însuși îndreaptă veninul ucizător în trupul lui propriu, ca să-l moleșească, să sdrobească în el tăria voinții, să-i scurteze zilele, să-i slăbească și chiar să-i iee mintea și să-l umplă de nenumărate boale, cari îl istovesc nu numai pe el, ci și pe următorii lui până în al șaptelea neam.

Sub *alcoholism* se înțeleg toate înfriunțele stricacioase, isvorite din întrebunțarea beuturilor spirituoase, cum: întunecarea minții, slăbirea voinții, pierderea curajului, certele și bătăile, diferitele boale trușești, prădarea averii, umplerea temnițelor, ajungerea la cerșitorie, părăsirea legii și a neamului, osândirea sufletului și altele, a căror număr mare este și mai mare va fi, dacă acestei hidre blăstămate nu i-se vor tăia afund capetele, până ce mai avem putere. Cu atât mai mult vom aștepta în nelucrare, cu cât mai puternic va fi dușmanul nostru și cu atât mai mult ni-se va împușina capacitatea de împotrăvire, când apoi reci și nepăsători vom privi, ca și bolnavul greu, ce cu ochii împăingeniți își privește trupul fără energie. (Va urma.)

Crestături.

— **Nu le credeți!** De câte ori a fost oficios vorba, ca naționalitățile din Ungaria se învețe limba maghiară, totdeauna s'a accentuat, că guvernăntilor nici prin minte nu le trece desbrăcarea acelora de limba mamei lor și renegarea sângelui lor, ci voiesc numai, ca ele să-și însușească limba maghiară în așa măsură, cât să-și poată descoperi și în aceea gândirile și voința. Așa s'a glăsuț în 1868, când au cerut puțin, în 1879 și 1883, când au pretins mai mult și în forma aceasta a vorbit și acum de curând ministul *Berzeviczy* într'una din ședințele comisiunii convocate în cauza noului proiect pentru reforma învățământului popular.

Considerând însă vorbirile unor membri ai numitei anchete, cari au cerut prefacerea tuturor școlilor în școli de stat și considerând ținuta gazetelor ungurești, cari zilnic agită pe tema aceasta, pretinzind introducerea limbei magiare în măsură cu mult mai mare, de cum prevede noul proiect, care așa cum este încă are să înfigă până în mănunchiu cuțitul în drepturile bisericilor naționalităților: ori ce om cu minte poate să se convingă, că ei cer învățarea limbei magiare, ținând la *nimicirea limbei noastre*, pe care n'o pot suferi mai ales jidovii aduși aici de vânt, ca să facă zizanie și să samene și crească ura între popoarele de baștină.

Că nu se indetulesc numai cu învățarea limbei magiare, ci voiesc ca noi Români să nu ne mai întrebunțăm limba noastră nici atunci, când vorbim noi între noi, dovedește și cele scrise în gazeta din Cluj *«Ellenzék»* în nr. dela 7 I. c., unde a bună seamă un *«Moisili»* se scandalizează, pentru-că muncitorii români din fabrica de tutun și lemnușe, mergând în—și din lucru, *vorbesc pe stradă numai românește*, pentru-ce provoacă societatea de magiarisare *«Emke»* și pe conducătorii din Cluj-Mănăștur și Someșfalău, de unde sunt mai mulți muncitori, ca să iee măsuri aspre pentru îndreptarea rēului(?). Așadar dorește să oprească, ca nici între ei să nu mai vorbească românește, fiind că toți știu limba maghiară. Puternică dovadă, că învățându-le limba, pretind s'o vorbești și pe stradă și azi mâne vor *spiona*, că Românul în ce limbă vorbește în coliba lui, când își mână mămăliga câștigată cu sudori amare.

Nu li de ajuns, că Mănășturenii și Someșfaleni vorbesc limba maghiară, de ce ar trebui să se *bucure*, dacă curate le-ar fi intențiunile, ci vreau să nu mai audă vorbind românește pe bieții muncitori români, cari în toate locurile dau probe de hărnicie și ascultare. Nu se indetulesc că Români, având în societate pe un magiar, dacă 20 ar fi, vorbesc numai ungurește, ci pretind, ca și ei între ei să vorbească numai ungurește.

Dacă ei ar dori să li-se învețe numai limba, atunci n'ar aduce legi, ca băieții noștri dela școlile de stat, cari știu puțin ori de loc limba mamei lor, să învețe și religiunea în limba maghiară, ci ar pretinde ca aceia numai românește se învețe a se ruga.

În zădar, că ei voiesc scoaterea limbei noastre din toate locurile, chiar și din familie, pentru aceea agitează gazetele lor, luate în arânda de Jidani, și guvernăntii mai curând, ori mai târziu, să lasă influința de ei, cari strigă, dacă ved numai o firmă românească, pe când în potriva firmelor coșer-jidovești nu-și cască gura, deși dai de ele în toate părțile. Strigă, pentru-că știu, că nu li-se mișcă nici un păr din cap, pe când noi suntem aruncați în temniță și când adevărul îl spunem, apărându-ne drepturile.

Să grijim, că-i mare primejdia! Să nu credem toate, ce ni-se psun! Să nu uităm un lucru: *Kossuth*, pe care îl apoteozează Maghiarii și se provoacă în toate lucrurile lor la ideile lui a scris pe *banbnote și românește*, următorii lui au șters cu desevârșire ori-ce inscripție românească!

Visitațiunea în protopopiatul Morlăcii

(Continuare și fine).

În 26 dimineața s'a luat examenul în filia *Fildul de jos* cu rezultat neindestulitoriu, la ce vina principală o poartă indolența și nepăsarea învățătorului născut în loc, Ioan Bălaș, căruia i s'au făcut admonițiunile meritate. S'a făcut apoi visitațiunea canonică, constatându-se o administrare corectă a averii bisericești, existența unei școlii nouă deplin corespunzătoare, și îndemnându-se credincioșii a se sili și pentru edificarea unei nouă biserici. În deosebi a făcut bună impresie administrarea practică și corectă a magazinului de bucate, din provențele căreia s'au acoperit o mare parte a cheltuielilor cu edificarea noii școlii.

În 26 după amiază s'a luat examenul în *Fildul de mijloc* cu rezultat bun, fiind prezenți la 90 elevi, constatându-se lipsa de a se sistemisa și al *doilea post de învățătoriu*, cea ce aci nu va

întâmpina vre-o greutate dispunând biserica de o avere numai în bani și hârtii de valoare de peste 70,000 coroane esemplar administrată, cea ce s'a văzut la vizitarea canonică ce a urmat, în decursul căruia Rvds. comisariu cu mare bucurie a luat știre de starea înfloritoare a acestei parohii, cum și despre hotărârea credincioșilor de ași edifica în cel mai scurt timp o biserică pompoasă, corespunzătoare stărei materiale cu care i-a înzestrat D-zeu și hârnicia preoților ce iau avut și-i au.

În 27 dimineața s'a luat examenul în *Fildul de sus* cu rezultat bun. Și aci în decursul vizitațiunii canonice s'a constatat că biserica pe lângă școala de piatră deplin corespunzătoare, case și superedificate bune și o biserică de lemn foarte frumoasă mai dispune și de o avere în bani și hârtii de valoare în sumă de peste 30,000 coroane administrată corect.

În 27 după amiază s'a luat examenul în *Hodisîn* cu rezultat nefindustulitoriu, la ce vina o poartă ușurința tinerului învățătoriu, Teodor Gordan, căruia i s'au făcut admonițiile meritare. Aci vizitațiunea canonică cu considerarea la starea sdruncinată a sănătății preotului nu s'a făcut.

În 28 dimineața s'a ținut examenul cu clasa I a școlii din *Mărgău*, condusă de învățătoarea Aurelia Boteiu, eară după amiază cu clasa a II-a condusă de învățătorul Ioan Mango. Esamenele dela această școală și în special cel al d-lui învățătoriu Mango au încântat nu numai auditoriul, ci a pătruns cu adevărată bucurie sufletească și pe Rvds. comisariu, carei dispozițiuni sufletești i-a dat expresiune în cuvinte calde de felicitare la adresa esemplarilor învățători. Apoi s'a săvârșit vizitarea canonică, constatându-se că parochia are școală de piatră cu două sale de învățământ și cuartire deplin corespunzătoare, biserică de piatră foarte frumoasă, case și superedificate parochiali bune, și că averea bisericeii se administrează corect.

Duminecă s. Rusalii s'a prăznuit în reședința protopopască Morlaca. Au celebrat s. liturghie, Revs. comisariu și d. protopop. Rvd. Dr. Szmigelski după s. evanghelie a ținut poporului o prea frumoasă predică despre binefacerile mari ce ni le-a făcut D-zeu și datorința noastră de a fi statornici în credință. Curatorul prim și primariul comunal în numele credincioșilor au adus călduroase mulțumiri pentru frumoasele învățături împărtășite. Restul zilei a servit spre recrearea Rvds. comisariu, care în urma strapaței îndelungată se simțea indispus. În 30 dimineața s'a ținut examenul cu clasa I, ear după amiază cu clasa II-a a școlii din Morlaca cu rezultat bun. Apoi s'a făcut vizitațiunea canonică.

Nevisitate au rămas în tract numai comunele de munte, a căror cercetare s'a întrelasat din considerare la indispoziția Rvds. comisariu.

Fidel.

DE PESTE SĂPTĂMÂNĂ

— **I. P. S. S. Dr. Victor Mihályi** în 6 l. c. a fost în audiență la Maiestatea Sa Împăratul și Regele nostru apostolic Francisc Iosif I. în Bpesta. Ear în 8 lunie n. dimineața s'a reîntors cu trenul accelerat la reședința Sa în Blaj. În gara din Cluj, deși întâmplător, protopopul Clujului a avut norocirea a saluta cu omaj pe Escelenția Sa, după luptele grele și ostenelele ce a depus pentru cauza bisericeii noastre, și a constatat că I. P. Sfinția Sa se reîntoarce sănătos și bine dela Budapesta, unde a petrecut aproape trei săptămâni.

— **Parastas pentru Dr. Ioan Rațiu.** La dorința Ilustrei și mult încercatei Doamne v. d. Dr. Rațiu, Sâmbătă în 4 lunie s'a celebrat parastas pentru odichna sufletului fostului president al comitetului național român, Dr. Ioan Rațiu.

— **Recunoștință.** Românii gr.-cat. și gr.-or. din *Coșocna*, povățuiți de păstoriilor sufletești: protop. *I. Hătegan* și p. *T. Ciortea* în 7 l. c. au hotărât, să felicite și mulțamească I. P. S. S. Lor Metropoliții: *Dr. Victor Mihályi* și *Ioan Mețianu*, pentru bărbăteasca hotărâre, cu care au apărut bisericile noastre și poporul în ancheta ținută în cauza reformei învățământului popular. — Adresele le-au făcut în o formă și ambele le-au scris atât gr.-cat., cât și gr.-orientalii. — Foarte frumos dela frații de un sânge și de-o limbă!

— **† Dorina Coroianu n. Rațiu** a încetat din viață în 7 l. c. l-a nimicit viața pământească un morb scurt, dar greu, aruncând în dureros doliu pe soțul seu, Dl *Iuliu Coroianu*, pe mamă-sa iubită, ilustra Dnă *Emilia Dr. Rațiu*, a cărei inimă rănită de moartea vrednicului său soț Dr. Ioan Rațiu, de nou a fost sângerată acum, — și pe numeroase rudeni. Dureroasa veste despre moartea neașteptată a repausatei, a consternat pe toți Românii nu numai din Cluj, ci din toate părțile.

Cadavrul repausatei a fost binecuvântat în 8 l. c. de dl protopop T. Roșiescu cu asistența

alor 4 preoți și între sunetul trist al clopotelor dela bisericile românești și catolice din Cluj a fost petrecut la gară, însoțit fiind de întristata familie și de inteligența română din Cluj, la care s'au adaus și mulți Maghiari. Carul funebral, tras de 6 cai negri, a fost încărcat de frumoase și multe cununi dela familie și prietini. Dela gară repausata a fost transportată la Sibiu, unde în 9 l. c. s'a așezat lângă nemuritorul ei tată: Dr. Ioan Rațiu.

Condolând și aici pe întristata și mult încercata familie, rugăm pe Dumnezeu să le trimită mângâiere tuturor! —

Jalnica familie a dat următorul anunț:

Avem nemărginita durere a anunța tuturor rudeniilor, amicilor și cunoscuților, că **Dna Dorina Coroianu n. Rațiu** a încetat din viață în 7 lunie n. a. c. la orele 12 din zi. Scumpele rămășițe ale repausatei se vor așeza spre vecinică odichnă în cripta familială, de lângă biserica gr.-cat. din Sibiu, în 9 lunie n. a. c. la 2 oare p. m. Transportarea scumpei defuncte se va face din Cluj (strada N.-Malom 28) la 8 lunie n. a. c. la oarele 4 p. m. Cluj, 8 lunie n. 1904. Emilia Dr. Rațiu, ca mamă, Iuliu Coroianu, adv., ca soț; V. d. Emilia Tilea, Felicia Rațiu, surori.

— **La jubileul de 40 ani** a revistei «Familia» din Oradea, Academia română a fost reprezentată prin Dnul *Dr. At. Marienescu*.

— **Știri personale.** Dnul *Dr. Rubin Pația* în 3 lunie n. a. c. a făcut censura de avocat la tabla reg. din Murăș-Oșorheiu. Cancelarie advocațională își va deschide în Alba-Iulia.

Dnul *Ioan Lăpădatu* a făcut zilele trecute examenul de profesor în Budapesta.

Dnul *Constantin Sotir* a fost promovat de doctor în științele juridice Sâmbăta trecută în Budapesta.

La universitatea din Cluj au fost promovați de doctori: Dnul *Enea Andrea*, în științele juridice și Dnul *Constantin Pavel*, teolog și filosof abs. în științele filosofice.

— **Pentru merite literare** a fost decorat savantul profesor dela universitatea din București, *Nicolau Jorga* cu medalia: Răsplata muncii cl. I.

— **Concertul Corfescu.** Marți seara, 7 lunie n. s'a dat un concert rom. în marea sala a Redutei din Cluj. D. *Nic. Corfescu*, baritonistul operii din București, după ce a concertat în Bistrița, a crezut să ne înveselească și pe noi Clujenii cu un concurs de cântări alese. A venit cu iluziuni la Cluj, dl Corfescu, dar s'a înșelat. Timpul era și nepotrivit. Tinerimea universitară se împrăștiase mare parte. Inteligența românească din Cluj nu poate umplea sala *Redutei*, nici când nu ar fi, cum e. Ear inteligența maghiară, la care dl Corfescu se vede că a contat mult, pentru că a tipărit anunțuri și programe ungurești, n'a băgat în seamă concertul românesc.

Dl Corfescu s'a achitat peste așteptare de rolul său, a și fost răsplătit cu bogate aplause — incolo însă abia va mai fi având și *altă* răsplătă. Au plăcut cu deosebire cântările românești «Măndruliță dela munte» și «Frunzuliță foi de fag»; ear «Mugur mugurel» de Dima, a fost cântat așa de minunat, încât a trebuit să-l repeteze. Câți-va Unguri, cari asistau au rămas încântați. De altfel Unguri de abia au fost câțiva. Români încă nu au fost mulți. Am însemnat: Canonicul *Gavrilă Pop* (Blaj), V. *Hossu*, jude de tablă și fam., Vas. *Ranta*, Dr. *Frâncu*, Dr. *Ilea*, Dr. *Morariu*, Dr. *Dăianu*, V. *Podoabă* cu fam., protop. *Roșescu*, Dr. *Poruțiu*, Val. *Giurgiu* (Lugoj) și Dna, *Totoian* (Chisfalău) și D-na, Aug. *Giurgiu* și Dna, *St. Roșian*, B. *Moldovanu*, I. *Bereș*, mulți tineri universitari ș. a. — Notăm, că foile ungurești din Cluj au scris cu multe laude despre frumoasa și puternica voce a Dlui Corfescu.

— **Himen.** Dnul *Ilariu Vlad* și Dșoara *Elena Morariu* fidanțați.

— **† Alesandru Pop**, cadet oficer de marină a repausat în morb epidemic pe mare, lângă insulele *Asore*. Întristații lui părinți numai la câteva luni au primit știrea tristă a morții fiului lor, care era numai de 21 ani. Îl jălesc părinții: *Simion Pop*, preot în Drag cu soția *Susana n. Vamoș* și frații: *Victoria* măr. *Măcelariu*, *Otilia*, *Linuța* și *Simion*.

— **Tinerimea română** din Deva și jur invită la producțiunea teatrală-musicală împreună cu dans ce o va arangia cu concursul corului *Românilor din Hunedoara*, Duminecă în 12 lunie st. n. 1904 în sala redutei orașenești din Deva. Începutul la 8 oare seara. Prețul de intrare: Locul I. 3 cor.; locul II. 2 cor.; partere: 1 cor.; galerie 60 fil. Venitul curat este destinat pentru fondul *Reun. fem. rom. din comit. Hunedorei*. Comitetul aranjator are în fruntea sa pe d-nii: *Dionisie Ardelean*, președinte, *Dr. Iustin Pop*, vice-președinte, *Iustin Cl. Iuga*, vice-președinte, *Dr. Augustin Deac*, se-

cretar, *Alesandru Moldovan* iun. secretar, *Cornel Popescu*, *cassar*, *George Cușuta*, controlor. Program: I. 1. *Marș de Stunz*, cor bărbătesc. 2. a) *Fantasia* ballet de *Beriot* b) *Doine naționale* solo de violină cu acomp. de pian, esec. de dl I. Cl. Iuga. 3. *Mori mândro...* de A. Bena, cor bărbătesc. 4. a) *A căzut o rază lină* de C. *Porumbescu* b) *Cât aș dori...* de *Vasiliu*, duet esec. de dnii *Adrian Cristea* (tenor) și A. *Ludu* (bass). 5. *Declamațiune* de dl *Dr. Victor Bontescu*. 6. *Inzadar alerg pământul* de G. *Dima*, cor bărbătesc. II. «*Dinu Sergentul*» *Viteazul de sub Părăng*. *Piesă într'un act de Căpit. Emanuil Părăianu*.

— **Emke**, cea mai mare societate maghiară, în 28 Maiu a. c. și-a ținut adunarea generală la Cluj. E de 20 ani numai, dar a lucrat foarte mult pentru scopurile sale, între cari e și magiarisarea. Are o mulțime foarte mare de membrii, cari an de an se tot sporesc. Avera e 2,900,343 cor. 90 fil. În anul trecut au cheltuit 165,192 cor. 56 fil. și i-s'a înmulțit averea cu 47,044 cor. 05 fil. Lucră *Ungurii* și au sporiu, căci când vorba e de neamul lor, toți sunt una, punând la o parte nu interese amărite personale, ci interese mari de partide și confesionali. Ei lucră deși au și nime nu-i atacă, iar noi? Pe noi ne împrăștiă de multe ori mici interese materiale ori convingeri politice și stăm îndărjiți la o parte, deși se tratează de esistența noastră, care pretinde, ca, respectându-ne convingerile, să ne aflăm uniți cel puțin în lucrurile sociale, culturale și economice.

— **Almanahul Societății «St. Emeric»** a studenților universitari maghiari din Cluj pe 1903—1904 ni s'a trimis și nouă. Se estinde pe 106 pag. și costă 2 cor. — Cuprinde o prevorbire de preș. societății, *Elemér Gyárfás*, 2 vorbiri de deschidere, 8 disertații, raportul comitetului și catalogul membrilor, cari au fost 143 ordinari, 2 patroni; 3 fondatori și 19 părtinitori. — O spunem fără încunjur, că ne bucurăm de activitatea, ce a desvoltat-o aceasta tinărie societate și ne însuflețim pentru scopul, ce-l urmărește, voind ea să ducă steagul alb al religiunii în lumea pistriță și materială de azi; voind viață, viață creștinească și voind se verse cuprins moral în inima tinerimei Oare tinerimea noastră universitară, care chieată este ca cu putere și însuflețire se ajute în conducere bisericile noastre românești, n'ar putea să-și strângă rëndurile și să se grupeze în societății religioase, în cari să deee zilnic nutremânt credinții creștinești, se cultive știința și se promoveze interesele sociali? — Da, ar putea. Și avem nădejde, că vor și face.

— **Crima Belgradului.** În 11 l. c., dimineața, se îplinește un an, de când regele Serbiei *Alesandru* și soția sa *Draga* au fost măcelăriți în cel mai crud mod de miliție, care avea datorință să-și apere, nu să le verse sângele. Ucigașilor nu li s'a întemplat nimic rău, din potrivă au rămas cei mai cu influință în sfatul noului rege *Petru*, ce a pricinuit multe neplăceri nu numai în inima celor buni din Serbia, ci și curților domnitoare din Europa. Se scrie, că nici noul rege nu are plăcerile și bucuriile, ce i-le ar putea împrumuta înălțimea, pe care stă. N'are liniște pentru-că s'a ridicat pe un tron stropit de sânge. — Și zisa Domnul: «Nu este bucurie celor necurați».

— **Socialistii** plănuiesc greva muncitorilor pe timpul secerișului. Le va succede conducătorilor socialisti, ori, nu realizarea planului, nu putem ști. Statul lucră din toate puterile pentru împedecarea grevei. Muncitorii, cari în vremea secerișului își câștigă cea mai însemnată parte din hrana de peste an, încă se vor gândi mult până ce ar asculta de socialisti. Și dacă vor asculta, ci vor trage scurta: Proprietarii vor aplica mașini, cari vor înlocui brațele muncitorilor, iar aceștia vor rămâne fără câștig. Nu-i vorba, muncitorul e vrednic de plată, dar cerând înmulțirea plății, se se cugete și la multele date, ce proprietariul trebuie să le dea, până-ce pune grăul în coș și se nu privească numai grămada, apoi se se esprime ca mocanul despre dulceața strugurului «fără muncă».

Posta Redacțiunii.

Dlui T. C. în C. Ideea *DTale* e foarte frumoasă și ne bucurăm, că nu ești singur. Avem date, că și în alte părți sunt hotărâți a manifesta și în afară recunoștință sinceră bunilor nostri Metropoliți pentru dragostea și rezoluțiunea, cu cari au apărut școlile noastre în ancheta din Budapesta.

Dlui Dr. A. P. în N. Firme mai însemnate în Cluj pentru lucrări de *asfalt*, *beton* și *ciment* sunt: «*Tessitori & Gurisatti*» (*Ferencz József út*), «*Pollák*» (*Szappan u.*), «*Földes*» (*Kossuth L. u.*). Avem și un român «*Moldovan*» (*Gyep u.*), care întreprinde atari lucrări. — Salutare.

Beiuș. Prea târziu pentru numărul acesta. — Vom vedea!

— **Un învățăcel** se primește în tipografia «*Carmen*» a dlui *Petru P. Barițiu* din Cluj (*Strada Ferencz József-ut 58*).

Agentura generală din Cluj a băncii de asigurare „TRANSYLVANIA“

primește și efectuează oferte de asigurare din comitatele: Cojocna, Murăș-Turda, Turda-Arieș, Bistrița-Năsăud, Solnoc-Dobăca, Ciuc, Sălăgiu, Sătmar, Bihor, Maramureș.

Asigură mai ieftin contra focului și exploziuni ori ce fel de edificii, mărfuri, mobile, vite și produse etc.

Asupra vieții omului

face asigurări în toate modurile obicnuite, anume: capitale pentru casuri de moarte, pe viață, de zestre, rente etc.

Asigurări populare fără cercetare medicală până la 1200 coroane.

Asigurări pe cheltuielile înmormântării, contra grindinei, sămănături de tot felul, nutrețuri etc.

„Transsylvania“

a fost întemeiată la anul 1868 și de atunci în decurs de 34 de ani a plătit despăgubiri pentru foc de K. 3.042,619'84 fil., ear pentru capitale asigurate pe viață Kor. 2.992,162'98 fil. Suma asigurărilor contra focului e de K. 112 milioane. Suma asigurărilor pe viață e de K. 10'2 milioane.

Oferte și ori ce îndrumări se pot primi în limba românească și în toate limbile din țară dela

Agentura generală a băncii „Transsylvania“

Cluj, piața „Emke-tér“ Nr. 16.

precum și dela agenturile locale și cercuale din comunele mai mari.

Grabnică vânzare totală!

4 părechi păpuci cu 5 coroane.

Prin cumpărarea unor mari cantități de păpuci se vor vinde, dar numai scurtă vreme, pentru un preț de batjocură: 1 păreche păpuci cu șinoare pentru domni și 1 păr. păpuci cu șinoare pentru dame, cu talpă tare de piele, cu cuie, mai departe 1 păr. păpuci de modă pentru domni și 1 păr. păpuci de modă pentru dame foarte eleganți, de fasonul cel mai nou și frumos lucrați. Mărimea după cm. Toate 4 părechile costă numai 5 coroane. Trimiterea prin rambursă (Postnachnahme).

D. KESSLER, Krakau 63 + 20.

Schimbul e permis, banii încă se dau fără piedecă îndereț.

„THE STANDARD“

fundată în anul 1825.

Efectuează

asigurări de viață

pe lângă condițiuni foarte favorabile.

Incasso anual Ave proprie
Cor.: 32,000.000 Cor.: 260,000.000

Dividende solvite Despăgubiri de viață
Cor.: 170,000.000 Cor.: 520,000.000

Agentura generală pentru
Transilvania:

Cluj, strada Ferencz-József nr. 17.

Filială pentru Ungaria:

Budapesta, strada Kosuth-Lajos nr. 4.
în palatul Standard. (Casa proprie).

Centrala generală:

Edimburg. (Anglia.)

41—

Pentru sezonul de primăvară și vară recomandă

NEUMANN M.

liferant c. și reg. de curte

Cluj, (Kolozsvár) Mátyás király tér.

Haine de primăvară și vară.

Căpături de tranziție (Double, Ulster, Raglan).

Pardesiuri de primăvară.

Haveloc (cu mâneci și fără mâneci).

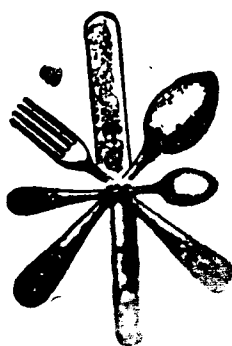
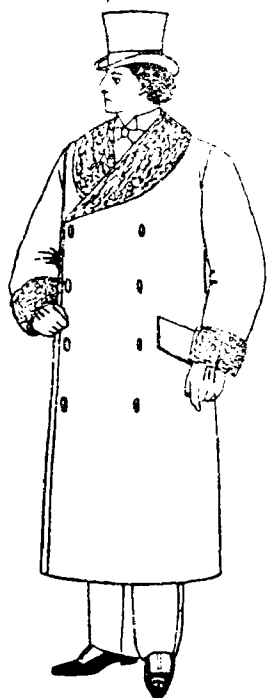
Căpături economice, cuptușite cu stofă.

Haine negre de salon și frac.

Mare deposit de vestimente pentru copii.

Mustre și liste de prețuri la cerere gratis și franco. — La comanda din provincia ca măsură e destul a trimite o haină veche.

20 (20—)



Gratis! O cumpănă de culină!

Pe prețuri fabulos de ieftine trimit din magazinul meu prea încarcat

mărfurile mele de argint mexican

renumite în toată lumea pentru eselența lor și anume:

6 cuțite de masă de argint mexican
6 linguri » » » » »
6 furcuțe » » » » »
12 cuțite de desert » » » » »

6 furcuțe de desert de argint mexican
1 lingură mare de supă » »
1 lingură mare de lapte » »
2 feșnice elegante de salon » »

46 bucăți la olaltă costă numai **6 fl. 50 cr.**

După ori-ce comandă

pe lângă asta dau ca present pe răspundere și gratis o cumpănă de culină, care arată bine până la 12½ chilogr. Argintul mexican e un metal de tot alb (și din lăuntru) pentru a cărui durabilitate și eselență calitate iau răspundere pe 25 ani. — Spediția se face trimițând banii înainte sau cu rambursă din magazinul european

3 fl. 40 cr. cu rambursă un vig de pânză de Scepusia pentru 6 cămeși bărbătești ori femecești, 90 cm. lat. calitate eselență, garanție pe 6 ani; numeroase recunoștințe.

4 fl. 50 cr. cu rambursă 3 metri de stofă modernă pentru un vestmēt bărbătesc elegant, în coloare după plac.

Pentru 5 coroane trimit 4½ chlgr. (cam 50 bucăți, puțin atinse) de **săpun fin de toaletă**, bine ales din săpun de rose, crini, lapte, scumpie, vioarele, rezedă, jasmîn și lăcrimioare. Trimițând banii înainte ori cu rambursă spezează:

10-21 Casa centrală de mărfuri

DENKER JÓZSEF

Budapesta, Hernád u. 54

Cine suferă de **Epilepsie** și stări nervoase, se ceară (nevoie) sgărçiri broșura despre Epilepsie, care se trimite gratis și franco dela »Privil. Schwanen Apotheke,« Frankfurt a. Main. 10-52.

4 părechi papuci

pentru 2 fl. 60 cr. se vënd, cât mai ține asortimentul, pe urma cumpărării în mare cantități pe un preț de batjocură. 1 păreche papuci de bărbați, 1 păreche papuci de dame, fasonul cel mai nou, cu șinoare de piele brunetă ori neagră, apoi 1 păr. papuci de modă pentru domni și 1 p. pentru dame, foarte eleganți, ușori de purtat, toate 4 părechile pentru 2 fl. 60. La comandă e destul a arăta lungimea. Trimitere prin rambursă.

Casa de export de papuci

A. Gelb. Krakau Nr. 11^a

Schimbul permis sau se retrimite banii, prin urmare ori ce risc eschis.

GEORGE BENDORFEAN

— Cluj (Kolozsvár) Rudolf u. 5. —

singurul măiestru tapetier român în Cluj, efeptuiește pe lângă cele mai moderate prețuri, prompt, solid și după cel mai fin gust ori ce lucrare de tapetierie și decorare. 2-3

25 Coroane profit

fiecărui cetitor al acestui

ANUNȚI

4 părechi păpuci pentru 4 cor. 75 fil.

Din pricina lipsei de numărar mai multe fabrici mari m'au incredințat să desfac un număr mare de păpuci adânc sub prețul de fabrică. Vënd deci ori cui 1 păr. păpuci de domni și 1 păr. păpuci de dame, cvalitatea I, cu șinoare, cu talpă de piele cusută cu cuie; mai departe 1 păr. p. de modă pentru domni și 1 păr. p. de modă pentru dame, foarte eleganți, fasonul cel mai nou, pentru vară, foarte frumoși și ușori la purtat. Mărimea după cm. Toate cele 4 părechi numai 4'75 coroane. Se spezează trimițând banii înainte ori cu rambursă (Postnachnahme).

S. Urbach's Schuh-Export, Krakau 228.

Schimbul e permis, și banii se trimit fără piedecă îndereț. 2—

Cruce sau stea electrică dublă.

D. R. G. M. 88503.



Vindecă și înviorază, pe garanție: reumă, ischias, astma, vijiitul urechii auzul greu, epilepsia, nervositatea, lipsa de apetit, gâlbineala, durerea de dinți, migrena, impotența, influenza, pre cum ori ce boală nervoasă. Acel bolnav, care cu aparatul meu Nr. 88503 nu se vindecă în cel mult 44 zile își capătă banii îndată îndereț. Unde nu mai ajută nimic, mă rog a încerca cu aparatul meu. Sunt convins despre înriurirea lui sigură.

Prețul unui aparat mare 6 cor.

(de folosit la boale învechite.)

Prețul unui aparat mic 4 cor.

(de întrebuițat la morburii mai ușoare.)

Centrala de espediție trimite pe lângă rambursă ori anticiparea banilor în toate părțile în țară și străinătate.

Scheffer D. Sándor

Budapest, VIII., Bezerédi-utca 3. szám.

9-24.

Distins cu diplomă de onoare.

Bernáth E. Sándor magazin de mașini de cusut și biciclete; deposit de instrumente musicale. Liferantul postei și telegrafului ung. reg.

Cluj—Kolozsvár (lângă podul Someșului.)

Vind și în rate lunare și garantez 5 ani pentru mărfurile mele. — În atelierul meu mechanic, aranjat cu lumină electrică și motor, fac grabnic și cu preț moderat, reparaturi, suflări cu nichel, emailuri de deosebite coloruri în baia și cuptoriul propriu.

Nr. Telefonului 412.

Liste de prețuri ilustrate trimit ori cui.

Cine comandează provocându-se la aceasta foaie asigură oare care % bisericeii române celei noue din Cluj! — 42 (8—)